

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ - ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

Η αναγνώριση και ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων

(Ενδεικτικές απαντήσεις από Κ. Καρεμφύλλη, Φιλόλογο)

Ο βαθμός σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπήρξε πάντοτε το ασφαλέστερο κριτήριο του βαθμού **συνοχής** και της ποιότητας κάθε κοινωνίας. Κατ' επέκταση, χρέος της κοινωνίας ως συνόλου είναι ο σεβασμός, η αναγνώριση και η προστασία των δικαιωμάτων των πολιτών που ζουν μέσα σ' αυτή.

Αλλά και σε **ατομικό** επίπεδο ο κάθε πολίτης οφείλει να σέβεται όχι μόνο τα δικαιώματα των ανθρώπων που βρίσκονται σε άμεση σχέση με αυτόν, αλλά και τα δικαιώματα των προσώπων εκείνων που δεν έχουν, βέβαια, καμία σχέση και εξάρτηση μαζί του, εμπίπτουν όμως στη χριστιανική έννοια του πλησίον.

Ο άνθρωπος γενικά οφείλει να σέβεται τον συνάνθρωπό του, στο βαθμό που ο ίδιος θα ήθελε να τον σεβαστούν, κάνοντας πράξη αυτό που πολύ εύστοχα είπε κάποτε ο Καζαντζάκης: «Αγάπα τον άνθρωπο, γιατί είσαι εσύ». Αν ο καθένας από μας βλέπει μέσα στον άλλο τον ίδιο του τον εαυτό, τότε είναι βέβαιο ότι πολλές παρανοήσεις, παρεξηγήσεις και αδικίες δεν θα έχουν λόγο ύπαρξης, ενώ τα ανθρωπίνα δικαιώματα θα είναι σεβαστά και κανείς δεν θα διανοείται να τα παραβιάσει.

Τα ανθρώπινα δικαιώματα, βέβαια, κατοχυρώνονται και **προστατεύονται** από Συντάγματα, από Καταστατικούς Χάρτες Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, που έχουν περίτεχνα φιλοτεχνηθεί, από Διακηρύξεις άφθονες και από Διεθνείς Οργανισμούς. Όμως, παρ' όλα αυτά, εκατομμύρια άνθρωποι στερούνται την ελευθερία τους και σε πολλές μάλιστα περιπτώσεις τις πιο στοιχειώδεις εκφράσεις της.

Από την άλλη, αιμοσταγείς τύραννοι αυτοαποκαλούνται προστάτες και σωτήρες των λαών, εξανδραποδιστές αυτοδιορίζονται τιμητές της ελευθερίας, μεγαλόσχημοι απατεώνες καταπατητές και καταχραστές μιλούν για τον τίμιο μόχθο και την ιερότητα της ιδιοκτησίας και έμποροι των ιερών και των οσίων για ευσυνειδησία και συνέπεια. Ακόμα και σήμερα υπάρχουν μέρη στα οποία η επιβολή δικτατορικών καθεστώτων εμφανίζεται ως σωτήρια λύση ή ως έκφραση δημοκρατικής διακυβέρνησης της χώρας, όπως επίσης περιοχές που έχουν κατακτηθεί και βρίσκονται υπό κατοχή, όπως η μαρτυρική Κύπρος. Στις περιοχές αυτές, η άσκηση ψυχολογικής βίας, οι διώξεις και οι συλλήψεις, οι κρατήσεις, οι φυλακίσεις, τα βασανιστήρια, η τρομοκρατία, η παραβίαση του οικογενειακού ασύλου και η κατάργηση, τελικά, του δημοκρατικού καθεστώτος εξευτελίζουν και καταρρακώνουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και καταργούν κάθε έννοια ισηγορίας, ισονομίας και ισοπολιτείας.

Δυστυχώς, ακόμα και σε χώρες με **δημοκρατική** διακυβέρνηση, σε χώρες του λεγόμενου πολιτισμένου κόσμου, γίνονται καθημερινά παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Διότι για ποια προστασία ανθρωπίνων δικαιωμάτων μπορεί να γίνεται λόγος, όταν τα τσιμεντένια μεγαθήρια στερούν τον ήλιο και τον αέρα από τα παιδιά, όταν η απληστία του χρήματος δεν μας επιτρέπει να ανασάνουμε και δεν αφήνει τον παραμικρό χώρο για την ψυχαγωγία των παιδιών και την άθληση των νέων, όταν εξαιτίας του νέφους των μεγάλων πόλεων γεμίζουν καθημερινά τα νοσοκομεία μας από ασθενείς, όταν βάνουσα υποβαθμίζεται και αλλοιώνεται το περιβάλλον και η ποιότητα της ανθρώπινης ζωής; Για ποια ανθρώπινα δικαιώματα και προστασία τους μπορούμε να μιλάμε, ακόμα και σε αυτές τις δημοκρατικές χώρες, όταν υπάρχουν εκατομμύρια άνεργοι και άστεγοι, όταν εκατομμύρια άνθρωποι πεινούν και μένουν αναλφάβητοι ή όταν η άντληση υλικών αγαθών είναι, τις περισσότερες φορές, αποτέλεσμα εκμετάλλευσης, απάτης, **νοθείας** και δωροδοκίας;

Συνεπώς, δεν αρκούν μόνο τα Συντάγματα και οι Διακηρύξεις για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι απαραίτητο, πέρα από τις οποιεσδήποτε διακηρύξεις, να παρέχεται στον κάθε πολίτη η δυνατότητα να ζει άνετα και
ελεύθερα μέσα σ' ένα περιβάλλον πολιτισμένο,

ανθρώπινο και ευχάριστο, όπως είναι επίσης απαραίτητο να εξασφαλίζεται σ' αυτόν η σωστή παιδεία, η ολοκληρωμένη και αποτελεσματική δημόσια περίθαλψη και, γενικότερα, μια ανεκτή ποιότητα ζωής.

Μόνο έτσι θα μπορούμε να μιλάμε για πραγματική προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των ελευθεριών του πολίτη.

[Με κίτρινο χρώμα σημαίνονται τα σημεία που είναι αναγκαία για την εξαγωγή περίληψης]

Κωνσταντίνος Α. Δημόπουλος, Εφημερίδα Τα Νέα, 11/12/2001

A. ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στο κείμενο γίνεται αναφορά στις παραβιάσεις των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων στην εποχή μας και την ανάγκη προστασίας τους. Ο σεβασμός των δικαιωμάτων του ανθρώπου προσδίδει ποιότητα, συνοχή και ηρεμία σε μια κοινωνία. [καθώς η προστασία τους σε κοινωνικό και ατομικό επίπεδο συμβάλλει στην εύρυθμη λειτουργία της]. Τα ανθρώπινα δικαιώματα παρότι έχουν κατοχυρωθεί με Συντάγματα και Διακηρύξεις, εξακολουθούν να παραβιάζονται σε χώρες με ολοκληρωτικά καθεστώτα, όπου η βία και η τρομοκρατία είναι

καθημερινές πρακτικές. Όμως τα δικαιώματα του ανθρώπου καταστρατηγούνται και σε χώρες δημοκρατικές, εκεί όπου η καταστροφή του περιβάλλοντος, το χαμηλό βιοτικό επίπεδο και η ανεργία προσβάλλουν βάνανυσα την ανθρώπινη αξιοπρέπεια. Επομένως, δεν αρκούν μόνο οι διακηρύξεις και η νομική κατοχύρωση. Αυτό που χρειάζεται αδιαπραγμάτευτα είναι η βελτίωση των όρων και των συνθηκών της ανθρώπινης ζωής. (110 λέξεις)

Β.1. «Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων υπήρξε ανέκαθεν παράγοντας συνοχής, σταθερότητας και ποιότητας της κάθε κοινωνίας. Στο μέτρο που γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα των άλλων ανθρώπων περιορίζεται έως και εξαλείφεται ένα πλήθος παθογενειών μιας οργανωμένης κοινωνίας. Η μέριμνα και η αντιμετώπιση της πείνας, της φτώχειας, της ανεργίας, της έλλειψης στέγης, δηλώνουν έμπρακτα το σεβασμό προς τη ζωή, την τιμή και την αξιοπρέπεια όλων των ανθρώπων που διαβιώνουν σ' αυτήν. Η καθολική εφαρμογή της ισότητας καταπολεμά το ρατσισμό, τις αδικίες τις οικονομικές και κοινωνικές ανισότητες. Η απαίτηση της ελευθερίας δίνει ποιότητα στη ζωή των ανθρώπων και κάνει τη ζωή άξια να τη ζει κανείς. Σε κάθε περίπτωση περιορίζονται οι παράγοντες που οδηγούν σε τριβές και συγκρούσεις και απειλούν τη συνοχή, την ευρυθμία, την ομαλότητα και την ισορροπία μιας κοινωνίας. (130 λέξεις)

Β.2. α. Δομή

Θεματική Περίοδος: «Δυστυχώς, ακόμα ...των ανθρωπίνων δικαιωμάτων».

Λεπτομέρειες – Σχόλια: «Διότι για ποια προστασία ... νοθείας και δωροδοκίας;»

Κατακλείδα Πρόταση: δεν έχει

β. Ανάπτυξη: Η παράγραφος αναπτύσσεται με τη μέθοδο των παραδειγμάτων. (Το αιτιολογικό «Διότι» στην αρχή της ανάπτυξης μπορεί να παραπλανήσει για ανάπτυξη με «Αιτιολόγηση», δε συμβαίνει όμως κάτι τέτοιο διότι η αιτιολόγηση γίνεται με επιχειρήματα, ενώ εδώ έχουμε τεκμηρίωση με πλήθος παραδειγμάτων).

B.3. Τρόποι και μέσα πειθούς:

α. Επίκληση στην αυθεντία (Παράθεση φράσης του διανοητή Καζαντζάκη)

β. Επίκληση στη λογική (επιχείρημα που συγκροτείται πριν και μετά τα λόγια του Καζαντζάκη)

B.4. Αντώνυμα

συνοχή ≠ διάσπαση, διάλυση, κατακερματισμός

ατομικό ≠ ομαδικό, συλλογικό

προστατεύονται ≠ παραβιάζονται, καταπατούνται, απειλούνται

δημοκρατική ≠ αυταρχική, απολυταρχική, δικτατορική, τυραννική

νοθείας ≠ καθαρότητας, γνησιότητας

B.5. α. Συλλογιστική πορεία: Επαγωγική

(Οι ποικίλες μορφές παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι τα Ειδικά και Επιμέρους και Γενικό είναι το αποτέλεσμα των παραβιάσεων («εξευτελίζουν και καταρρακώνουν την ανθρώπινη αξιοπρέπεια και καταργούν κάθε έννοια ισηγορίας, ισονομίας και ισοπολιτείας»)).

β. Σκοπός της χρήσης παραδειγμάτων

(i) Παραδείγματα = Τεκμήρια = Επίκληση στη λογική (ii) Αμεσότητα, ζωντάνια, παραστατικότητα (iii) Σύνδεση με την εμπειρική πραγματικότητα (iv) Κατανόηση, διασαφήνιση, συγκεκριμενοποίηση.

B.6. Η χρήση ερωτημάτων αποβλέπει: α. Στο να κάνει τον αναγνώστη κοινωνό και συμμετοχό του προβληματισμού β. στην αφύπνιση και τη διατήρηση της εγρήγορσής του, σε σχέση με το διερευνώμενο ζήτημα γ. στο να δοθεί αμεσότητα, ζωντάνια και παραστατικότητα στο κείμενο δ. Στο να δημιουργηθεί δραματικότητα και ένταση, που θα τον κάνει να δώσει ο ίδιος ο αναγνώστης τις απαντήσεις, καθώς στη συγκεκριμένη παράγραφο τα ερωτήματα ενέχουν και ρητορικό χαρακτήρα.

Γ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΛΟΓΟΥ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Ομιλία (προφορικός λόγος που εκφωνείται σε συγκεκριμένη περίσταση, με συγκεκριμένη θεματική. Στη συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται για Εισήγηση, η οποία περιλαμβάνει περιγραφή και ανάλυση στο ζήτημα των Α.Δ. καθώς και κατάθεση προτάσεων στο συγκεκριμένο ζήτημα).

Προσφώνηση:

«Κυρίες και Κύριοι,

Αξιότιμοι Ευρωβουλευτές,

Αγαπητοί συνάδελφοι του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Νέων...»

Πρόλογος

Αν κάτι ξεχωρίζει και χαρακτηρίζει τον σύγχρονο πολιτισμό είναι η αναγνώριση και ο σεβασμός των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, ως απαραίτητης και αδιαπραγμάτευτης συνθήκης για τη συμβίωση, την πρόοδο και την ευημερία των ανθρώπων. Η υπογραφή της Οικουμενικής Διακήρυξης των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου αποτελεί ορόσημο στην ιστορία της ανθρωπότητας, καθώς για πρώτη φορά αναγνωρίζεται παγκόσμια η αξία της ανθρώπινης ύπαρξης και καθιερώνονται τα δικαιώματα του ανθρώπου ως δεσμευτικές αρχές που δικαιώνουν και δίνουν νόημα στην ανθρώπινη παρουσία στον κόσμο. Παρά όμως τη νομική και συνταγματική κατοχύρωση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, αυτά παραβιάζονται σήμερα σε πολλά μέρη του πλανήτη. Στον πολιτισμένο κόσμο τα πράγματα είναι καλύτερα, γιατί σε νομικό και θεσμικό επίπεδο υπάρχουν οι μηχανισμοί για την προστασία του ατόμου από τις αυθαιρεσίες των όποιων εξουσιών. Όμως στον δεύτερο και τρίτο κόσμο η διασφάλιση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων παραμένει διαρκές αίτημα των κοινωνιών στην προσπάθειά τους για μια καλύτερη ζωή, άξιας να τη ζει κανείς.

Κυρίως Θέμα

Ζητούμενο 1° (Μορφές παραβίασης ανθρωπίνων δικαιωμάτων)

- Φτώχεια, πείνα, οικονομική εξαθλίωση, θνησιμότητα εξαιτίας της μη διασφάλισης ενός ελάχιστου και αξιοπρεπούς βιοτικού επιπέδου, οξύτατες κοινωνικές ανισότητες, ανεργία.
- Καταστροφή του φυσικού περιβάλλοντος, απειλή της ανθρώπινης ζωής, θάνατοι, αρρώστιες, υποβάθμιση της ποιότητας ζωής.
- Απουσία υγειονομικής, ιατρικής, νοσοκομειακής, φαρμακευτικής περίθαλψης: η ανθρώπινη ζωή ευτελής και αναλώσιμη.
- Ρατσισμός, εθνικισμός, θρησκευτικός και ιδεολογικός φανατισμός, μισαλλοδοξία, βαρβαρότητα, βία, περιθωριοποίηση.
- Πόλεμοι, συγκρούσεις, εθνικισμοί, ανταγωνισμοί, επικράτηση του δικαίου της πυγμής, παραβίαση του Διεθνούς Δικαίου, δημιουργία προσφύγων.
- Εργασιακή εκμετάλλευση, ανεργία, παιδική εργασία, απάνθρωπες συνθήκες εργασίας και διαβίωσης.
- Αδυναμία πρόσβασης στην εκπαίδευση, τη γνώση και τα πολιτιστικά αγαθά, πολιτισμική καθυστέρηση και στασιμότητα.
- Παράνομες και αυθαίρετες φυλακίσεις πολιτών, χρήση βίας, και βασανιστηρίων από τους φορείς της εξουσίας, αυταρχισμός, ολοκληρωτισμός, φασισμός.
- Δίωξη των πολιτών για τις πολιτικές τους πεποιθήσεις, εκτοπίσεις, εξορίες, απειλές, τρομοκρατία, στέρηση της ατομικής περιουσίας.
- Εισβολή και παραβίαση της ιδιωτικής ζωής, παρακολούθησεις, παρεμβάσεις στην ανάπτυξη της ανθρώπινης προσωπικότητας, υπαγόρευση ηθικών αξιών και προτύπων συμπεριφοράς, λασπολογία, σκανδαλοθηρία, προσβολή της ανθρώπινης προσωπικότητας.
- Φίμωση και λογοκρισία των μέσων μαζικής ενημέρωσης, απαγορεύσεις και παρεμβάσεις στην ενημέρωση, προπαγάνδα, πλύση εγκεφάλου.

Ζητούμενο 2° (Τρόποι προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων)

[«Κοινωνία των πολιτών»: σύνολο συνειδητοποιημένων και ενεργών πολιτών μιας κοινωνίας, με συμμετοχή στα κοινά και αδιάκοπο ενδιαφέρον για τα κοινωνικά δρώμενα]

- Προσπάθειες για εγκαθίδρυση του δημοκρατικού πολιτεύματος, του μόνου που

αναγνωρίζει και σέβεται έμπρακτα τα ανθρώπινα δικαιώματα, ουσίωση της δημοκρατίας και εμπέδωση των δημοκρατικών θεσμών, μέριμνα για την ορθή και εύρυθμη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος, τήρηση των νόμων και εφαρμογή των θεσμών.

- Καταπολέμηση και μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, κοινωνική δικαιοσύνη, αντιμετώπιση της ανεργίας, μέριμνα για τις αδύναμες ομάδες του πληθυσμού, εγκαθίδρυση κράτους Δικαίου και Κράτους Προνοίας.

- Εμβάθυνση της παιδείας και δημιουργία ελεύθερων και υπεύθυνων πολιτών, ηθικοποίηση των ανθρώπων μέσα από την οικογένεια και το σχολείο, ανάπτυξη κοινωνικής συνείδησης και εναντίωση προς τον ατομικισμό, κοινωνικοποίηση και ανθρωπιστική πολιτικοποίηση.

- Ενίσχυση του ρόλου των Μέσων Ενημέρωσης, κοινωνική ευθύνη στη διαδικασία ενημέρωσης, ευαισθητοποίηση και αφύπνιση των πολιτών σε ζητήματα παραβιάσεων των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, άσκηση κριτικής και έλεγχος στις αυθαίρετες και αυταρχικές πολιτικές, οικονομικές, θρησκευτικές κ.λπ. εξουσίες.

- Πλαισίωση και ενίσχυση οργανισμών και οργανώσεων προάσπισης και διαφύλαξης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, σε εθνικό ή διεθνές επίπεδο π.χ. Παρατηρητήρια α.δ., ΟΗΕ, Unicef , Διεθνής Αμνηστία, συμμετοχή σε κινήματα διαμαρτυρίας, άσκηση πίεσης στους πολιτικούς για σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

- Καλλιέργεια του ανθρωπισμού, ενίσχυση του διαλόγου, ενδυνάμωση του ορθολογισμού ενάντια στον παραλογισμό κάθε απάνθρωπης εξουσίας, ανάπτυξη της κριτικής σκέψης, μύηση στη σκέψη της Ελληνικής Αρχαιότητας και του Ευρωπαϊκού Διαφωτισμού.

Επίλογος

Ο έμπρακτος σεβασμός και η προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αντανakλούν το βαθμό προόδου και το πολιτιστικό επίπεδο μιας κοινωνίας. Πάνω απ' όλα όμως δίνουν νόημα και αξία τη ζωή των ανθρώπων, καθώς για πρώτη φορά στην ιστορία της ανθρωπότητας δημιουργείται μία ηθική και νομική βάση για τη δικαίωση και το σεβασμό της ανθρώπινης οντότητας. Απέναντι σε κάθε είδους παράλογη εξουσία, απέναντι στο δίκαιο του ισχυροτέρου, τον ανορθολογισμό, την ιδεοληπτική τύφλωση, τον φανατισμό, τη μισαλλοδοξία, την εκμετάλλευση, τον ατομικισμό και το ωμό συμφέρον, τα ανθρώπινα δικαιώματα ορθώνουν ένα ουσιαστικό τείχος προστασίας του ανθρώπου και της ζωής του.

Αποφώ νηση:

«Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας»

ΠΗΓΗ: www.e-keimena.gr

Ανάρτηση - Απαντήσεις από τον Κ. Καρεμφύλλη, φιλόλογο

